

VVB Veluwe-IJsselstreek eerste aanbieder in Nederland

Drachtmeting in melk

De Vereniging Veehouderijbelangen Veluwe-IJsselstreek uit Nunspeet (GD) biedt per 1 maart een drachtigheidsbepaling bij haar reguliere melkcontrole aan. Koeien vanaf dag 35 na de laatste inseminatie kunnen voor 4 euro per dier worden onderzocht.

De keuze van Qlip in 2007 om over te schakelen op grotere kunststof monsterflesjes legde de Vereniging Veehouderijbelangen Veluwe-IJsselstreek uit Nunspeet (GD) achteraf geen windeieren. „De bestaande glazen flesjes werden te klein bevonden, wat werd opgehangen aan het feit dat er steeds meer aan de melk zou worden onderzocht. Het zou voor ons een grote investering worden om alles aan te passen en het was dus de vraag of we daarin mee wilden gaan”, vertelt Egbert Henniphof, directeur van VVB Veluwe-IJsselstreek. Henniphof en consorten besloten contact te

zoeken met de voormalige leverancier van Qlip, Delta Instruments uit Drachten. „We hebben twee machines aangeschaft. Daarmee konden we de 750.000 melkmonsters die we op jaarbasis verzamelden en die tot dan toe in Zutphen (door Qlip, red.) werden onderzocht, voortaan zelf analyseren.

Slechts een van beide machines kon ureum onderzoeken. We meenden aanvankelijk dat dat voldoende was. Maar de machine waarmee je geen ureum kon onderzoeken, hebben we in 2011 ingeruild en binnenkort komt er weer een nieuwe machine”,

vertelt Henniphof. „Het voordeel is dat Delta Instruments zelf ook mee wil in de ontwikkelingen, want het bedrijf opereert wereldwijd en ziet ons een beetje als thuisbasis.”

Vliegwiel is gaan draaien

De investering in een duur melkcontrolelaboratorium was weliswaar een risico, maar het heeft voor de VVB goed uitgepakt. „Met het zelf gaan onderzoeken van de melk is het vliegwiel pas echt gaan draaien. Het

*Van links naar rechts
buitendienstmedewerker
Heimen Vliek, directeur
Egbert Henniphof en vice-
voorzitter Jelle Koopmans.*

aanschaffen van de apparatuur was echter wel een kwestie van durven en doen", stelt veehouder Jelle Koopmans uit Zeewolde, tevens vice-voorzitter van de VVB. De vereniging onderzoekt op jaarbasis inmiddels 1,3 miljoen melkmonsters. De VVB's Silvolde en Rouveen laten hun melk namelijk ook in Nunspeet onderzoeken, evenals Elda, de organisatie die de melkcontrole voor de geitenhouderij verzorgt.

"Er is een trend dat steeds meer melk op de boerenbedrijven thuis wordt onderzocht", zegt buitendienstmedewerker Heimen Vliek. "Door de opkomst van de melkrobot zijn daar steeds meer mogelijkheden voor, al krijg je daarmee geen gefiatteerde cijfers. Ze geven een indicatie." De mannen zijn dan ook niet bang dat hun VVB overbodig wordt. Koopmans: "Het celgetal is nu extra belangrijk met het oog op het al dan niet met antibiotica droogzetten van koeien. En verder kunnen we ook steeds meer informatie uit melk halen, zoals ketose en nu ook drachtigheid."

Structureel te duur

De VVB Veluwe-IJsselstreek is naar eigen zeggen voortdurend op zoek naar nieuwe uitdagingen en kwam in contact met het Veterinair Laboratorium Gelderland (VLG) in Epe. "Dat deed veel bloedonderzoek bij varkens en onderzocht runderen op BSE, maar dat is sterk afgenomen", aldus Henniphof. Het zorgde er mede voor dat de VVB een overeenkomst wist te sluiten met het VLG, dat over apparatuur beschikt om melk te onderzoeken op drachtigheid. Vanaf 1 maart zal het VLG dan ook de gewenste melkmonsters voor de VVB op drachtigheid screenen.

"Een veehouder hoeft maar een aantekening te maken op het melkcontroleformulier, dan halen wij de te onderzoeken monsters eruit om ze door te sturen naar Epe", aldus Henniphof. "Het is belangrijk dat de juiste monsters er uit kunnen worden gehaald, want structureel onderzoek is veel te duur. Een

onderzoek op drachtigheid kost 4 euro per monster."

Zeer betrouwbaar

Het VLG geeft een betrouwbaarheid af van 99 procent bij een monster dat gust is getest en 98 procent bij een 'drachtig monster'. Koeien kunnen vanaf dag 35 na de laatste inseminatie worden onderzocht. "En je zou een koe die kort voor de droogstand nog veel melk geeft voor de zekerheid ook even kunnen laten onderzoeken", stelt Henniphof.

De VVB draait in februari proef met het monstereen op dracht, om er feeling mee te krijgen met het oog op de logistieke processen en de terugcommunicatie naar de veehouders. "Die ontvangen een pdf'je per mail met daarin de uitslag", aldus Henniphof. De directeur meldt dat zijn vereniging honderden monsters per dag aan kan. "Maar we kunnen natuurlijk niet constateren waarom een koe niet drachtig is; daar is nog steeds de dierenarts voor nodig."

Regio overstijgend

Het is opvallend dat een regionale melkcontrolevereniging als eerste in Nederland een drachtigheidsbepaling aan de hand van melkmonsters weet aan te bieden. De aanduiding Veluwe-IJsselstreek blijkt echter niet meer volledig de lading te dekken. De VVB ontstond in 2005 uit een fusie tussen de VVB's Kampen/Wijhe en West-Veluwe uit Ede. Bij de start waren er 1.050 leden-veehouders met 53.000 koeien. Tegenwoordig zijn er nog net zoveel veehouders, maar met 83.000 wel veel meer koeien. "Door onze scherpe tarieven en een aantal nieuwe ontwikkelingen verwachten we de komende jaren substantieel te groeien en door de nieuwe apparatuur zijn we daar ook helemaal klaar voor", aldus Henniphof.

De VVB heeft twaalf vaste medewerkers op kantoor, waaronder het lab, en in de buitendienst en daarnaast veertig monsternemers in dienst. De vereniging

Laborante Rianne Krooneman aan het werk in het melkcontrolelaboratorium van de Vereniging Veehouderijbelangen Veluwe-IJsselstreek in Nunspeet.

bestrijkt dan ook een groot gebied. In 2011 sloot VVB Steeds Vooruit uit Ter Aar zich bij Veluwe-IJsselstreek aan, zodat er ineens negentig veehouders uit Zuid-Holland lid werden. "Als ze zelf monsters nemen, kunnen veehouders uit heel Nederland bij ons lid worden", aldus Henniphof.

Korte lijnen

De VVB heeft in principe alles op het gebied van melkmonstering in haar portefeuille, al moeten CRV en het FHRS voor de flettering zorgdragen. "En de GD komt drie keer in de week monsters halen, omdat alleen die de certificering met betrekking tot paratbc kan doen", vertelt Henniphof. Door de samenwerking met VLG kan de VVB de monsters wel zelf op ziekten als paratbc, salmonella, neospora, IBR, BVD, longworm en leverbot onderzoeken, omdat de kleine, glazen flesjes achteraf toch groot genoeg bleken.

De andere vereniging in Nederland die zelf melkmonsters onderzoekt, is Melkcontrole Nijland in Friesland. "De overige nog bestaande VVB's laten de melk daar onderzoeken", weet Henniphof. "Alleen VVB Dinkelland levert nog monsters in kleine flesjes aan Qlip, maar die moeten binnenkort een keuze maken."

"Onze VVB is een kleine club", vertelt Koopmans. "Als je hierheen belt, krijg je altijd dezelfde persoon aan de telefoon. De lijnen zijn kort. Egbert Henniphof is weliswaar directeur, maar gaat zelf de boer op als er onverhoopt een monsternemer uitvalt. Melkcontrole is ons ding, onze core business. We kunnen dat ook niet verbloemen. Als het nodig is, gaat de prijs omhoog. Dat het goed draait, blijkt uit het feit dat er veel veehouders naar ons zijn overgestapt." ■

CRV automatiseert de drachtmeting via melk

"Wij gaan ook drachtmeting via de MPR-monsters aanbieden", zegt Evert Top van CRV. "Wanneer is nog niet helemaal duidelijk, maar zeker dit jaar." CRV bevindt zich volgens Top binnenkort in de pilotfase. "De meerwaarde van de drachtmeting in melk komt helemaal tot zijn recht via de automatisering van het proces, waarbij je moet denken aan een koppeling met Veemanager, zodat alle inputwerk verdwijnt."

Omdat de inseminatiedata in Veemanager staan geregistreerd, zullen de drachtige koeien automatisch kunnen worden onderzocht.

"We zouden de resultaten zonder verdere toelichting kunnen aanbieden, maar we ontwikkelen ook concepten om de veehouders te ontzorgen. Daarbij moet je denken aan het koppelen van dienstverlening en experts op het gebied van vruchtbaarheid aan

de niet-drachtige dieren. We kijken er heel serieus naar", aldus Top. "Qlip en het Melkcontrolecentrum Vlaanderen gaan onze melkmonsters op dracht onderzoeken en verder wisselen we informatie uit met DGZ (Diergezondheidszorg Vlaanderen, de 'Vlaamse GD', die drachtmeting in melk al aanbiedt, red.). De kwaliteitsstandaarden voor een routinetest zijn dus geborgd."